

11.05.2022 r.

BP.5132.210.2022

2022.150550.TR

V. Spółka Akcyjna

Decyzja nr 99/2022/BP

Prezesa

Narodowego Funduszu Zdrowia

Na podstawie 109a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach”, w zw. z art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162), zwanej dalej „Prawem przedsiębiorców”, po rozpatrzeniu wniosku V. Spółka Akcyjna z siedzibą w ... o wydanie interpretacji indywidualnej w zakresie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu:

uznają za prawidłowe stanowisko dotyczące niepodlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu akcjonariusza spółki akcyjnej z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego w zamian za wykonywanie na rzecz spółki świadczeń niepieniężnych o charakterze powtarzającym się, oznaczonych co do zakresu i rodzaju w umowie spółki.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 15 kwietnia 2022 r. V. Spółka Akcyjna z siedzibą w ... KRS ..., NIP ..., REGON ..., zwana dalej: „Przedsiębiorcą”, zwrócił się do Narodowego Funduszu Zdrowia (data wpływu do właściwego organu: 22 lutego 2022 r.) o interpretację indywidualną w zakresie przepisów dotyczących podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego akcjonariusza, zobowiązanego na gruncie umowy spółki do świadczeń niepieniężnych.

Do wniosku zostało załączone potwierdzenie uiszczenia opłaty od wniosku w kwocie 40 zł, potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz potwierdzone za zgodność z oryginałem pełnomocnictwo.

W opisie stanu faktycznego Przedsiębiorca wskazał, że wykonuje działalność gospodarczą w formie spółki akcyjnej.

Przedsiębiorca zamierza zmienić statut spółki, poprzez wprowadzenie postanowień zobowiązujących akcjonariusza posiadającego akcje imienne do świadczeń niepieniężnych.

Planowana przez zgromadzenie akcjonariuszy uchwała będzie zawierała następujące postanowienia:

- 1) Każdorazowy właściciel akcji imiennych spółki serii (...) o numerach od (...) do (...) (tutaj nr akcji) zobowiązany jest do dokonywania następujących, powtarzających się świadczeń niepieniężnych („Akcjonariusz Zobowiązany”) na rzecz spółki:
 - a) wykonywanie, w odstępach co 14 dni lub częściej, czynności polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego środków trwałych należących do spółki;
 - b) sporządzanie, w odstępach co 14 dni lub częściej, artykułu na bloga spółki oraz zamieszczenie tegoż artykułu na blogu spółki;
 - c) sprawdzanie, w odstępach co 90 dni lub częściej, ważności licencji, posiadanych przez spółkę,
 - d) sprawdzanie, w odstępach co 90 dni lub częściej, zgodnie z prawem wzorów dokumentów wewnętrznych, którymi posługuje się spółka („Świadczenie niepieniężne”).
- 2) Akcjonariuszowi Zobowiązanemu, za wykonywanie określonych w pkt 1 świadczeń niepieniężnych przysługuje wynagrodzenie według adekwatnych stawek zwyczajowo przyjętych w obrocie za wykonywanie świadczeń określonych w pkt 1;
- 3) Wynagrodzenie należne Akcjonariuszowi Zobowiązanemu płatne jest na podstawie i w wysokości określonej na wystawionym przez Akcjonariusza Zobowiązanego rachunku, w terminie 7 dni od dnia jego przedstawienia spółce.

Przedsiębiorca zadał we wniosku następujące pytanie:

Czy w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 2022 r. członek zarządu Przedsiębiorcy, pełniący swoją funkcję na podstawie mianowania, będący jednocześnie akcjonariuszem zobowiązanym do określonych, odpłatnych świadczeń niepieniężnych opisanych w statucie spółki

na podstawie uchwały podjętej w oparciu o art. 356 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526, z późn. zm.), zwanej dalej: „k.s.h.”, podlegać będzie ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy o świadczeniach w związku z wykonywaniem przez niego tychże świadczeń niepieniężnych na rzecz spółki?

Zgodnie ze stanowiskiem Przedsiębiorcy, w stanie prawnym obowiązującym po wejściu w życie ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2105, z późn. zm.) członek zarządu wnioskodawcy, pełniący swoją funkcję na podstawie mianowania, będący jednocześnie akcjonariuszem zobowiązanym do określonych odpłatnych świadczeń niepieniężnych, określonych w statucie spółki na podstawie uchwały podjętej w oparciu o treść art. 356 k.s.h. nie będzie podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy o świadczeniach.

W ocenie Przedsiębiorcy art. 66 ust. 1 nie ustanawia tytułu do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotny akcjonariuszy posiadających akcje imienne, zobowiązanych do wynagrodzenia z tytułu wykonywania określonych świadczeń niepieniężnych na rzecz spółki.

Tytułem prawnym dla wypłaty akcjonariuszowi wynagrodzenia będzie uchwała podjęta w oparciu o art. 356 k.s.h., a nie uchwała o powołaniu akcjonariusza do składu zarządu spółki.

Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, w związku z wnioskiem o wydanie interpretacji zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 34 ust. 1-3, 5 i 6 Prawa przedsiębiorców, przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wnioski o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu stosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna). Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych. Przedsiębiorca we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej przedstawia zaistniały stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie. Udzielenie interpretacji indywidualnej następuje w drodze decyzji, od której służy odwołanie. Interpretacja indywidualna zawiera wyczerpujący opis przedstawionego we wniosku zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego oraz wskazanie prawidłowego stanowiska wraz

z uzasadnieniem prawnym oraz z pouczeniem o prawie wniesienia środka zaskarżenia. Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej podlega opłacie w wysokości 40 zł. Opłatę wnosi się w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.

Na podstawie art. 109a ustawy o świadczeniach Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, w zakresie spraw dotyczących objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Fundusz niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej. Do spraw dotyczących objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym nie należą sprawy dotyczące składek na ubezpieczenie zdrowotne należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 62a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz na podstawie art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Prezesa Funduszu stanowisko Przedsiębiorcy jest prawidłowe.

Przepis art. 2 k.s.h. stanowi, iż w sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740, z późn. zm.). Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

Na zasadzie art. 3 k.s.h., przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób. Na podstawie art. 301 § 4 k.s.h., akcjonariusze są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w statucie.

Przepis art. 304 § 2 pkt 2 i 4 stanowi natomiast, że statut powinien również zawierać, pod rygorem bezskuteczności wobec spółki, postanowienia dotyczące wszelkich związanych z akcjami obowiązków świadczenia na rzecz spółki oraz ograniczeń zbywalności akcji.

Informację dotyczącą postanowień statutu o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki umieszcza się w rejestrze akcjonariuszy.

Na mocy art. 337 § 1 i § 2 k.s.h. akcje są zbywalne, chyba że w statucie uzależniono rozporządzenie akcjami imiennymi od zgody spółki albo w inny sposób ograniczono możliwość rozporządzania akcjami imiennymi.

Stosownie zaś do treści art. 356 § 1 k.s.h., z akcją imienną może być związany obowiązek powtarzających się świadczeń niepieniężnych. W myśl § 2 cytowanego przepisu, akcje takie mogą być przenoszone tylko za zgodą spółki, zaś spółka może odmówić zgody jedynie z ważnych powodów, bez obowiązku wskazania innego nabywcy. Na mocy § 3 przepisu, statut może przewidywać odszkodowanie umowne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie powtarzających się świadczeń związanych z akcją. Opierając się na § 4 przepisu, spółka zobowiązana jest spełnić wynagrodzenie za świadczenia określone w § 1, nawet gdy bilans nie wykazuje zysku. Przepis art. 355 § 3 stosuje się odpowiednio.

Przepis art. 356 k.s.h. ustanawia fakultatywny obowiązek akcjonariuszy, znajdujący swoje źródło w statucie spółki, a zarazem odstępstwo od ustawowego ograniczenia świadczeń akcjonariuszy na rzecz spółki (art. 3 k.s.h.). Statut ustanawiający wobec akcjonariuszy zobowiązanie, o którym mowa w przepisie, kreuje stosunek cywilnoprawny i jest umową cywilnoprawną, zawierającą cechy szczególne, właściwe dla regulacji prawa handlowego, tj. tworzy stosunek obligacyjny o charakterze konsensualnym, odpłatnym, przysparzającym oraz kauzalnym.

Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, omawiany stosunek prawny należy kwalifikować jako *sui generis* umowę wzajemną, do której należy odpowiednio (nie wprost) stosować przepisy k.c., zwłaszcza dotyczące umów w ogólności oraz umów wzajemnych. Ponadto, w drodze ostrożnej analogii można stosować przepisy k.c. dotyczące poszczególnych umów, np. sprzedaży, dostawy, najmu, zlecenia. Jednocześnie omawiany stosunek należy jednoznacznie odróżnić od innych, niewynikających z umowy spółki umów łączących spółkę i wspólników – do tych ostatnich wprost stosuje się przepisy k.c. i innych ustaw, a roszczenia i zobowiązania z nich wynikające związane są z osobą danego akcjonariusza jako osobą trzecią, nie zaś z jego akcją (Z. Jara [w:] Z. Jara (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, wyd. 25, C.H.Beck, Warszawa 2021, art. 356).

Do elementów przedmiotowo-istotnych zobowiązania ustanowionego na podstawie art. 365 k.s.h. należą: obligacyjno-udziałowy charakter zobowiązania, ustanowiony w umowie spółki, oznaczony rodzaj i zakres świadczeń powtarzających się, odpłatność (oznaczenie wynagrodzenia), związek z akcjami imiennymi, ograniczonymi w zakresie swobody dysponowania nimi przez akcjonariusza. W odróżnieniu od innego rodzaju fakultatywnych zobowiązań umownych oraz cywilnoprawnych, obowiązek powtarzających się świadczeń niepieniężnych powinien pozostawać w związku z zamierzeniami i celem, dla którego spółka została utworzona. Z tej przyczyny omawiane zobowiązanie składa się na treść stosunku uczestnictwa w spółce.

W celu skutecznego ustanowienia instytucji opisanej w art. 356 § 1 k.s.h., strony umowy spółki powinny oznaczyć co najmniej rodzaj i zakres świadczeń.

Ustawodawca nie ustanawia ograniczeń co do rodzaju świadczeń będących przedmiotem zobowiązania, przez co należy przyjąć, iż przedmiotem zobowiązania akcjonariusza może być każdy typ świadczenia (dare – danie czegoś, facere – czynienie czegoś, non facere – nie czynienie czegoś, pati – znoszenie czegoś).

Drugim obligatoryjnym elementem oznaczonego zobowiązania akcjonariusza pozostaje jego zakres, przez co w doktrynie rozumie się rozmiar i okres świadczenia (w znaczeniu częstotliwość). Zgodnie z literalnym brzmieniem normy ustanowionej w art. 356 § 1 k.s.h. świadczenie powinno mieć bowiem charakter powtarzalny, tj. periodyczny. Tego kryterium nie spełniają zobowiązania jednorazowe, ciągłe ani stałe.

Uwzględniający ww. elementy stosunek prawny ma charakter obligacyjno-udziałowy. W odróżnieniu od relacji cywilnoprawnej, niewywodzącej się ze stosunków korporacyjnych, do tego rodzaju stosunków obligacyjnych stosuje się reżim k.s.h., zaś przepisy k.c. znajdują zastosowanie odpowiednie.

Wynagrodzenie uzyskiwane z tytułu wykonywania niepieniężnego świadczenia powtarzającego się, o jakim mowa w art. 356 k.s.h., nie stanowi tytułu do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, w rozumieniu art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy o świadczeniach.

W przedstawionym zdarzeniu przyszłym Przedsiębiorca oznaczył stosunek prawny pozostający świadczeniem o charakterze periodycznym, które mieści się w hipotezie normy ustanowionej w art. 356 k.s.h. Na gruncie projektowanego postanowienia statutu akcjonariusz zobowiązany jest bowiem do wykonywania powtarzających się w przyjętych okresach rozliczeniowych konkretnych czynności faktycznych polegających na: wykonywaniu, w odstępach co 14 dni lub częściej, czynności polegającej na sprawdzaniu stanu technicznego środków trwałych należących do spółki, sporządzaniu, w odstępach co 14 dni lub częściej, artykułów na bloga spółki; sprawdzaniu, w odstępach co 90 dni lub częściej, ważności licencji, posiadanych przez spółkę, a także sprawdzaniu, w odstępach co 90 dni lub częściej, zgodnie z prawem wzorów dokumentów wewnętrznych.

Przedstawiony w opisanym zdarzeniu przyszłym stosunek prawny spełnia zatem formalne przesłanki instytucji sformułowanej w art. 356 k.s.h. Wobec tego za stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt I UK 575/16, które dotyczy

analogicznego przepisu na gruncie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, należy przyjąć, iż relacje zachodzące między akcjonariuszami spółek kapitałowych a spółką mają charakter korporacyjny, także gdy dotyczą zobowiązania akcjonariusza do oznaczonych w statucie spółki powtarzających się świadczeń niepieniężnych za wynagrodzeniem. Wobec tego dochody z tak opisanego stosunku prawnego nie stanowią tytułu do podlegania obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Prawidłowe pozostaje zatem stanowisko Przedsiębiorcy w zakresie niepodlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu akcjonariusza spółki akcyjnej z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego w zamian za wykonywanie na rzecz spółki powtarzających się świadczeń niepieniężnych, oznaczonych co do zakresu i rodzaju w statucie spółki, o których mowa w art. 356 Kodeksu spółek handlowych.

Należy jednakże zastrzec, iż statut spółki, zawierający oświadczenia woli, jak każda czynność prawna podlega wykładni zgodnej z regułami określonymi w art. 65 k.c. Powyższe stwierdzenie pozostaje aktualne w odniesieniu do fakultatywnego postanowienia wprowadzającego do statutu spółki instytucję ustanowioną w art. 356 k.s.h. Wobec tego ustalenie rzeczywistej natury prawnej zobowiązania ustanowionego w statucie spółki może nastąpić dopiero po ustaleniu: okoliczności, w których strony złożyły oświadczenia woli, zasad współżycia społecznego, ustalonych zwyczajów, zgodnego zamiaru stron, celu umowy, a także sposobu jej realizacji. W związku z powyższym sposób realizacji przez strony opisywanego stosunku obligacyjno-udziałowego może wpłynąć na kwalifikację prawną czynności prawnej, a w konsekwencji ocenę co do podlegania z jej tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało stwierdzić jak na wstępie.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje:

- 1) na podstawie art. 34 ust. 5 Prawa przedsiębiorców w zw. z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.- Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021 poz. 735, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.a.” prawo wniesienia do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy albo
- 2) na podstawie art. 127a k.p.a., w zw. z art. 127 § 3 k.p.a., prawo zrzeczenia się prawa wniesienia do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Oświadczenie o zrzeczeniu należy złożyć do Prezesa Narodowego Funduszu

Zdrowia w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Z dniem doręczenia Prezesowi Narodowego Funduszu Zdrowia oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, albo

- 3) na podstawie art. 52 § 3, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z późn. zm.) prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, z pominięciem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Skargę wnosi się za pośrednictwem Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia ul. Rakowiecka 26/30, 02-528 Warszawa, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Na podstawie art. 35 ust. 1 Prawa przedsiębiorców interpretacja indywidualna nie jest wiążąca dla przedsiębiorcy, z tym że przedsiębiorca nie może być obciążony sankcjami administracyjnymi, finansowymi lub karami w zakresie, w jakim zastosował się do uzyskanej interpretacji indywidualnej ani daninami w wysokości wyższej niż wynikające z uzyskanej interpretacji indywidualnej.